

LA SANG GIRONINA-GADITANA D'ISAAC ALBÈNIZ

Si l'estudi genealògic que ens proposem, es reduís a l'estricta esquema de l'ascendència de costats d'aquest músic universal, el tema restaria emmarcat dintre uns límits d'interès bastant restringit. Amb més ambició, es tracta d'ampliar el camp, enfocant-lo de cara a les implicacions bio-genètiques, amb totes les reserves que aquestes comporten. Concretament, en oferir, en base a unes documentades dades genealògiques, uns suggeriments sobre la possible influència dels gens en els comportaments d'Albèniz sota l'aspecte musical, sense pretendre d'aprofundir la qüestió.

En dues direccions podríem plantejar el tema: en la innata disposició d'Albèniz per a la música, i en el caràcter de la seva producció musical. Començarem per aquesta última consideració que ens sembla que pot trobar algun motiu de recolzament, en tant que —com veurem— no apareix de l'ascendència de l'artista cap antecedent o explicació de tipus hereditari quant a la seva precoç disposició.

I

Diríem que unànimement, els crítics musicals han convingut que el factor andalús marca l'obra d'Albèniz: català de naixement, andalús de sentiment,¹ d'esperit andalús,² músic essencialment meridional,³ febril imaginatiu, que difícilment podia controlar la seva fantasia creadora, com es tradueix en les pàgines d'«Ibèria».⁴ I en-

¹ A. MENÉNDEZ ALEIXANDRE, musicòleg. Conferència donada a Camprodon amb motiu del Centenari del naixement d'Albèniz (24-7-60).

² Textualment: "con entraña andaluza". Mestre JOAQUIM RODRIGO. Declaració periodística en el Centenari ("Los Sitios" de Girona, 31-5-60).

³ R. SÀNCHEZ VIÑAS, *Estudio de la música española: Albéniz, Granados, Falla, desde el punto de vista biográfico-crítico* ("Anuario Musical de 1941", Barcelona, 1942).

⁴ X. MONTSALVATGE, *Iberia de Isaac Albéniz en la interpretació de Rosa Sabater*, ("La Vanguardia", 21-12-68). Podríem aportar l'opinió de molts altres musicòlegs en el mateix sentit, la qual cosa creiem innecessària.

cara Henri Collet va més enllà: «Ne disait-il pas à ses amis: «Je suis More», ajoutant... qu'il se trouvait comme chez lui en Andalousie?». No sabem fins a quin punt serien certes aquestes i d'altres afirmacions —que deixem de banda— i que li atribueix l'autor francès.⁵ Però valguin totes les precedents cites com a constatació d'un estat d'opinió autoritzat.

En contrast amb l'apreciació del crític sobre la influència andalusa en l'obra d'Albèniz, els biògrafs no han parat esment en la rel meridional de la seva nissaga, i s'han limitat a assenyalar, només, la catalanitat de la línia cognatícia. Sorpren el fet que, divulgada com ha estat, la partida de baptisme d'Albèniz, en la qual figura l'avi com a nascut a San Fernando (Cadis), no els hagi encuriosit la referència i ningú no s'hagi decidit a emprendre la investigació genealògica.

ELS LLINATGES

a) *Costat patern*. — Tant el de la línia agnatícia (Albéniz o Alvèniz, amb variable grafia) com els seus entroncaments matrimonials coneguts, són alabesos, excepte una mínima part, de procedència guipuscoana (d'Olaberria).

El cognom Albèniz pot ser d'origen toponímic. Existeix un llogarret així denominat, pertanyent al municipi de S. Millan, partit judicial de Vitòria. També es corresponen amb topònims alabesos: Gauna, Vicunya, Opàcua, Onraita, Guevara, Ocariz, Arechavaleta, Gallarreta, Zuazola, entre els enllaços.

Des de finals de mil cinc-cents trobem els Albèniz radicats a Larrea, petit lloc del municipi de Barrundia, on figuren com a Pérez de Albéniz. El besavi del músic, deixant Larrea i, també, el patronímic Pérez, es trasllada a Vitòria, treballant de mestre de cases, ofici que seguirà el fill, el qual ja és nascut a la capital alabesa. És tot el que sabem fins aquí de la família. En canvi, s'ha escrit bastant sobre el successor i, a la vegada, progenitor immediat de l'artista. L'Àngel Albèniz era funcionari de Duanes. Físicament, era baix d'estatura i coixejava lleugerament. Intelligent, treballador, d'idees liberals, admirador del general Prim i es diu que vinculat

⁵ H. COLLET, *Albéniz et Granados*, París, 1926, pp. 82-83, 87-88.

TAULA D'ASCENDÈNCIA DE COSTATS EN CINC GENERACIONS

<p>Agustí Pérez de Albènz i Martínez de Uralde * Larrea (Alaba) 1725</p> <p>N. N.</p> <p>Manuel de Iriarte i Cental de Onraitia * Salvatierra (Alaba)</p> <p>Magdalena Ochoa de Opacua i Gil de Guevara * Salvatierra (Alaba)</p>	<p>Agustí Albènz Mestre de cases * Larrea (Alaba) (traslladat a Vitòria) Francesca de Iriarte i Ochoa de Opacua * Salvatierra (Alaba) 1758</p>	<p>Matics Albènz i de Iriarte Mestre de cases * Vitòria 1780 (?) † Vitòria 1852</p> <p>Llorença de Gauna i de Vicuña (o Bicuña) * Ali (Alaba) 1782</p>
<p>Pere de Gauna * Castillo (Alaba)</p> <p>Joana Fernández de Matanco * Ali (Alaba)</p> <p>Josep Antoni de Bicuña (o Vicuña) * Olaberria (Guipúscoa)</p> <p>Polonia González de Garibay * Urbina (Alaba)</p>	<p>Domènec de Gauna i Fernández de Matanco * Ali (Alaba)</p> <p>Maria Bicuña (o Vicuña) i González de Garibay * Zurbano (Alaba)</p>	<p>Angel Albènz i de Gauna Administrador de Duanes * Vitòria, 1817</p> <p>Dolors Pascual i Bardera * Figueres</p>
<p>Jaume Verdera, treballador v. Girona</p> <p>Maria Linàs v. Girona</p> <p>Baldiri Pasqual, serraller v. Girona</p> <p>Maria Bartró v. Girona</p>	<p>Narcís Verdera i Linàs Serraller * Girona 1746/49 † a 1799</p> <p>Narcisa Pasqual i Bartró * Girona 1751 † Girona 1779</p>	<p>Isaac Albènz i Pascual, de Gauna i Bardera * Camprodon 1860 † Cambo (França) 1909</p> <p>Maria Bardera (o Verdera) i Pascual * Girona 1778 † Figueres 1823</p> <p>Josep Pascual i Ximènez Militar</p> <p>* San Fernando (Cadis) 1783</p>
<p>Antoni Pasqual, pagès * Pals</p> <p>Clara Rovira * Pals</p> <p>Salvador Ximènez * San Fernando (Cadis)</p> <p>Caterina Natera * Medina Sidònia (Cadis)</p>	<p>Miquel Pasqual i Rovira * Pals (Girona) (traslladat a San Fernando, Cadis)</p> <p>Dolors Ximènez i Natera * San Fernando (Cadis) 1759</p>	

a la francmasoneria.⁶ Amb una proclama, redactada per ell mateix, presenta la seva candidatura a diputat per Alaba, però no és elegit. Se sentia molt basc, partidari dels furs. Una mica escriptor, compougé en vers *Glorias Barbazonas* (1855, publicades amb el pseudònim de «Peruchico» a Vitòria el 1890) i en prosa *Chocheques que parecen verdades* (publicat a Barcelona, 1898).⁷

Per un dels tants desplaçaments administratius, el fill Isaac nasqué a Camprodon. S'ha fantasiejat sobre aquest nom de pila, en voler-lo relacionar amb una possible ascendència jueva.⁸ Obviament, el dia del bateix (3 de juny) és Sant Isaac. Els altres noms que li foren imposats corresponen als del padrí (Manuel) i del sacerdot que administrà el sagrament (Francesc).⁹ El personatge està suficientment biografiat.

b) *Costat matern.* — La línia materna-materna és totalment gironina (Bardera, o Verdera i ascendents), mentre que la materna-paterna és en una meitat empordanesa (Pasqual, de Pals) i en una altra meitat andalusa.

El cognom Verdera està molt generalitzat en tota la demarcació provincial gironina. També es correspon amb topònims: a l'Empordà hi ha la muntanya i castell de Verdera (a Sant Pere de Roda) i el municipi de Palau-Sa Verdera. I proper a Girona, concretament a La Mota, es troba una vella masia pairal «Verdera».

A la partida de baptisme d'Isaac Albéniz figura la mare com a nascuda a Figueres, i consta la naturalesa gironina de l'àvia materna. El primer entrebanc amb què topem per a documentar aquestes referències és la destrucció, el 1936, de l'arxiu històric de la parròquia de Sant Pere de Figueres. A Girona s'han consultat els llibres sacramentals de les parròquies antigues i els vells padrons de l'arxiu municipal de la ciutat. Hi abunda el cognom, però quasi invariablement amb la grafia Verdera (i no Bardera).¹⁰ Del resultat de la investigació semblaria deduir-se:

⁶ Vid. L. VILLALBA MUÑOZ, *Ultimos músicos españoles del siglo XIX*, vol. I, Madrid, 1914, p. 164; G. LAPLANE, *Albéniz, sa vie, son oeuvre* (1956), pp. 23-24.

⁷ Notícies facilitades per atenció del senyor Vicenç Moya, gendre d'Isaac Albéniz (13-6-1962).

⁸ G. LAPLANE, ob. cit, p. 24.

⁹ Aquesta explicació, en part, ja fou advertida per M. Raux Deledicque, *Albéniz, su vida inquieta y ardorosa* (Buenos Aires, 1950).

¹⁰ Variable dintre el mateix llinatge. Les parròquies consultades han estat les

A la primera meitat del segle XVIII, el pressumpte rebesavi, Jaume Verdera, treballador, dóna lloc a tres branques gironines, totes amb descendència i de diversa professió: sabaters, serrallers i hortolans.¹¹ El besavi Verdera, Narcís, entra a treballar a casa del manyà Baldiri Pasqual, que vivia al carrer de Ballesteries, i contrau matrimoni amb la filla del patró, una noia de 18 anys. D'aquesta unió naixeria Maria Verdera (o Bardera) i Pasqual, òrfena de mare a l'any d'edat, mentre el seu pare es tornaria a casar i tindria nova successió de la segona muller. Aquesta, ja vídua de temps, finava dintre la plaça de Girona a les acaballes del setge de 1809, vuit dies abans de signar-se la capitulació.¹²

No trobem la inscripció matrimonial de Maria Bardera. La cronologia i les ocurrències familiars ens inclinarien a pensar que el casament podia haver-se consumat durant la guerra de la Independència. El cònjuge era el sergent (més tard tinent) Josep Pascual (o Pasqual) i Ximènez, destacat a Girona i comarques durant la contesa. Ignorem si entre els contraents existiria parentiu de consanguinitat. El que sabem és que el llinatge Pasqual del militar procedia de Pals, al Baix Empordà, i que era d'origen pagès.¹³

El pare d'aquest militar, que es declara natural de Pals (encara que no figura el baptisme a la parròquia del lloc, però sí el d'un germà), per motius desconeguts va traslladar-se a la Isla de León (avui i des de 1810, «San Fernando», Cadis), important base naval, on enllaçà amb Dolors Ximènez i Natera, gaditana per ambdós cos-

de la Catedral, Sant Feliu, Sant Nicolau i Jurisdicció Apostòlica Militar. A la de Sant Feliu hi falten els llibres de matrimoni de mig segle XVII a 1884.

¹¹ De *Jaume Verdera*, mullerat amb Maria Llinàs, en surten les tres branques següents: *Pere*, sabater (c/. Argenteria, * 1742) casat amb Maria Agustí (27-6-1762); *Narcís*, manyà (c/. Ballesteries, * 1746/49) = les. nups. (1768/69) amb Narcisa Pasqual (* 30-8-1751, † 3-7-1779) i = 2es nups. amb Teresa Duran (1779, * 1745/47, † 3-12-1809); i *Joan*, hortolà (* 1753/54) = Susanna Thomàs (1774), filla de Joan Thomàs, hortolà, amb casa pròpia a la Pl. de Sant Francesc.

¹² No figurant aquest segon matrimoni a la taula de costats que oferim i pel fet de no incidir en l'ascendència directa d'Isaac Albèniz, tampoc no incloum la corresponent documentació a l'Apèndix. Les dades que sobre la interessada vénen consignades en la nota anterior, es troben a la parròquia de Sant Feliu (llibre de baptismes 13, ff. 422 i 423; llibre d'òbits 10, f. 192) i a l'Arxiu Municipal (padrons de 1785, 86, 90, 99).

¹³ A l'Arxiu Parroquial de Pals, des del s. XVI (primers llibres sacramentals) es troben abundantment els dos cognoms, Pasqual i Rovira, de variada posició social.

tats. I aquí tenim l'aportació andalusa a la generació d'Isaac Albéniz.

El full de serveis del tinent, graduat de capità d'Infanteria, Josep Pascual i Ximènez, ens dona una visió de l'accidentada vida del futur avi matern del nostre músic. Iniciada la carrera com a simple soldat, va tenir una actuació destacada a la guerra de la Independència, particularment en el setge de Girona, on fou distingit per Alvarez de Castro. Presoner a França per dues vegades i una altra pel Comte d'Espanya. Condecorat amb la creu i placa de Cavaller de Sant Hermenegild. Quatre dies separen la presa del castell de Figueres pels realistes i, alhora, el seu empresonament (26 setembre 1823) de la mort de l'esposa, Maria Bardera (30 del mateix mes). Contrau nou matrimoni el 1826, ara amb la figuerenca Jerònima Bufill i Prim, 13 anys més jove que ell, filla d'un argenter de la vila que havia estat tinent del batalló d'Almogàvers durant la referida guerra de la Independència.¹⁴

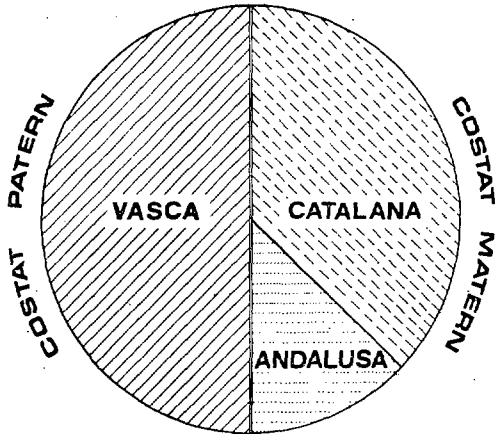
PERCENTATGE DE LES DISTINTES ETNIES

A nivell de rebesavis, tindriem així destriats els 16 components familiars:

- 8 de *basc* (7 d'alabès i 1 de guipuscoà).
- 6 de *català* (4 de gironí i 2 d'empordanès).
- 2 d'*andalús* (gadità).

Tot i ésser el component andalús quantitativament el més reduït, sembla ser el factor dominant, quant a una hipotètica influència en la producció musical del mestre. D'altra banda, segons la llei de la intensitat hereditària en funció de la distància generacional, la relativa proximitat d'aquesta aportació gaditana, també jugaria un paper positiu en aquest sentit.

¹⁴ Arxiu General Militar de Segòvia, expedient matrimonial (2. on matrimoni) del tinent Josep Pascual i Ximènez. No reproduïm la documentació a l'Apèndix pel mateix motiu indicat a la nota 12. La transcripció del seu full de serveis ve al final de l'Apèndix documental.

L'ascendència d'Albéniz

II

Els biògrafs han subratllat la precocitat i la innata disposició d'Isaac Albéniz per a la música. Hi ha més: la germana gran, Clementina, també estava ben dotada per aquest art i fou professora de piano. Però el cas d'Isaac és insòlit, com una repetició del de Mozart. Així, als quatre anys (1864) Isaac, amb Clementina, donava un concert al Teatre Romea de Barcelona, davant l'admiració de l'auditori. Als set anys (1867), acompanyat de la seva mare i de Clementina, es trasllada a París i pretén d'entrar al Conservatori; l'ingrés queda ajornat, «comme trop jeune». Als vuit anys surt la primera obra seva, una «Marcha militar», precisament dedicada al general Prim, el protector de la família; i segueixen, aquest mateix any, una sèrie de concerts per Catalunya, juntament amb Clementina.¹⁵ Cal afegir que una altra germana (Blanca) es creia amb vocació de cantant, malauradament fracassada.¹⁶

El fet d'aquesta repetida disposició familiar per a la música ens induï a cercar algun precedent dintre la nissaga. No n'hi ha cap, ni en la línia agnàtica, ni tampoc, que sapiguem, entre les aliances.

No obstant, els diccionaris nacionals i estrangers, a part d'Isaac, ens donen els noms d'altres tres músics Albéniz, els quals resulta

¹⁵ G. LAPLANE, ob. cit., pp. 25 i 213-214.

¹⁶ El seu fracàs la portà al suïcidi. G. LAPLANE, ob. cit., p. 25.

que es corresponen a tres generacions d'una mateixa soca.¹⁷ Mateu, compositor, mestre de capella a la Col·legiata de Logronyo, traslladat a Sant Sebastià; Pere, el més sobresortint dels tres, compositor, mestre de piano d'Isabel II i de la infanta M.ª Lluïsa, Cavaller de les Ordes d'Isabel la Catòlica i de Carles III; i Angela, pianista. Encara els diccionaris especialitzats hi aporten Bernat Albèniz, contraïx de la Capella Reial el 1756, i Manuel Albèniz, sense més precisions.

Obviament, unes tals notícies no ens podien deixar indiferents. S'ha portat a cap la investigació genealògica d'aquesta saga de músics Albèniz per tal de comprovar si existia alguna connexió amb el llinatge d'Isaac. Ens hem remuntat fins a nou generacions amb un resultat totalment negatiu. Tot i que primitivament una i altra progènie s'anomena Pèrez d'Albèniz, procedeixen de llocs ben diferents: el tronc d'Isaac és alabès; el dels músics darrerament citats, descendeix de Viana, a Navarra. Si realment hi pogués haver un origen comú, fóra tan llunyà que perdria tot interès des del nostre punt de mira.

A títol de justificació del que deiem, oferim les dues sèries paral·leles de progenitors de l'una i de l'altra estirp.¹⁸

J. M. DE SOLÀ-MORALES

¹⁷ Hi ha molta confusió i no poques errades en els diccionaris.

¹⁸ Deixem de transcriure a l'Apèndix la documentació provatòria de la genealogia de l'estirp de Viana, que posseïm, per tal com no guarda relació —almenys pròxima— amb la d'Isaac Albèniz. Fem constar, amb reconeixement, la col·laboració espontània oferta pel genealogista G. Porras, de Madrid, investigador d'aquest llinatge de Viana.

Albèniz de Larrea (Alaba)

(Vitoria, Camprodon, Barna, Madrid)

Joan Pérez de Albèniz

= Magdalena Pérez de Larrinzar

* 1618 Joan P. de Albèniz i P. de Larrinzar

1645 = Maria Lòpez de Albèniz i Lòpez de Arechavaleta

* 1658 Joan Bta. P. de Albèniz i L. de Albèniz

1683 = Maria Martínez de Galarreta

* 1691 Joan Francesc P. de Albèniz i M. de Galarreta

Francesca Martínez de Uralde i Lòpez de Ocariz

* 1625 Agustí P. de Albèniz i M. de Uralde

= N. N.

Agustí Albèniz, mestre de cases, es traslladat a Vitoria

* 1758 = Francesca de Iriarte i Ochoa de Opacua

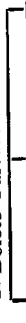
* 1779/80 † 1852 Matias Albèniz i de Iriarte, mestre de cases

= Llorença de Gauna i de Vicuña

* 1817 Àngel Albèniz i de Gauna, Administrador de Duanes

= Dolors Pascual i Bardera

* 1860 † 1909 Isaac

Música

= Rosina

Jordana

Clementina

Música

Cantant

Blanca

Cantant

Albèniz de Viana (Navarra)

(Logronyo, Sant Sebastià, Madrid)

Miquel Pérez de Albèniz

= Teresa Medrano

Miquel P. de Albèniz i Medrano

= Maria Zabarro i de Viana

† 1683 Agustí P. de Albèniz i Zabarra

= Jerònima Lisarri

* 1674 Manuel P. de Albèniz i Lisarri

= Antònia Osés i Fernández

* 1706 Lluc P. de Albèniz i Osés, teixidor, traslladat a Logronyo

= Teresa Corzana i Lagunilla

* 1742 Josep P. de Albèniz i Corzana, teixidor. Test. 1810

= 1.^a Agustina Velilla

= 2.^a Isabel Fernàndez

* 1765 † 1831 Mateu Albèniz i Velilla

mestre capella a Logronyo, traslladat a Sant Sebastià

Música

= Clara Basanta i Zumalacàregui

* 1795 † 1855 Pere de Albèniz i Basanta

cavaller de l'Ordre de Carles III i d'Isabel la Catòlica

Música

= Àngela de Amestoy i de Porta

* 1821 † 1871 Àngela Albèniz i Amestoy

Música

= Josep M.ª de Gorostidi, Intendent de la Reial Casa

A P E N D I X

I

Documentació genealògica

A) COSTAT PATERN

1a) Baptisme d'Isaac Albèniz i Pascual, Camprodon, 3-6-1860.

«A tres de junio de mil ochocientos sesenta, el Rd.º Dn. Francisco Pagés, Pbr.º Coadjutor de esta Parroquial Iglesia de la villa de Camprodón, provincia y Obispado de Gerona, ha bautizado solemnemente a Isaac, Manuel Francisco, hijo legítimo y natural de Dn. Angel Alvénez (*sic*), natural de Victoria (*sic*) (*add.*: Provincia de Alva (*sic*), Administrador de Aduanas y de Dña. Dolores Pascual, natural de Figueras. Abuelos Paternos: Matias Alvénez, natural de Victoria, y Dñ.ª Lorenza de Gauna, de Ali. Abuelos Maternos: José Pascual, natural de León (Cádiz) y Dñ.ª Maria Bardera, de Gerona. Fué Padrino Dn. Manuel Barnadas, de Camprodón. = Martin Vila, Pbr.º Ecónomo. — (*Add.*: Nacido cinco días antes)».

(Arxiu Parroquial de Camprodon, Llibre de Baptismes n.º 16, f. 34).

2a) Baptisme d'Angel de Albèniz i de Gauna, Vitòria, 2-3-1817.

(*Marg.*: «Angel Lucio de Alveniz = Año 1817»). «En dos de Marzo de mil ochocientos diez y siete años io Dn. Pedro Ignacio Diaz del Carpio, Beneficiado del Iltre Cabildo de la Universidad de esta Ciudad de Vitoria y cura de la Iglesia Parroquial de Sn. Pedro de ella bauticé un Niño que segun declaración de su padre nació dicho dia a las diez y media de su mañana, a quien puse por nombre Angel Lucio, es hijo legítimo de Matias de Alveniz y de Lorenza de Gauna natural del lugar de Ali y aquel natural y vecino de Vitoria. Abuelos paternos Agustin de Albeniz (*sic*) difunto natural del lugar de Larrea y Francisca de Iriarte natural de la Villa de Salvatierra y vecinos que fueron y ella lo es de esta Ciudad de Vitoria. Maternos Domingo de Gauna y Maria de Vicuña, natural del lugar de Zurbano, difuntos, y aquel natural y vecinos que fueron del citado Lugar de Ali. Fué su Padrino Higinio de Campos, natural y vecino de esta expresada Ciudad de Vitoria, a quien advertí el parentesco espiritual y demás obligaciones que contrajo. Y para que conste lo firme: Dn. Pedro Ignacio Diaz de Carpio».

(Arxiu de la Parròquia de S. Pere de Vitòria, Llibre baptismes, n.º 5, f. 137).

3a) *Defunció de Maties Albèniz i de Iriarte, Vitòria, 19-3-1852.*

(*Marg.*: «Matias Albeniz = No testó. = 1852»). «En diez y nueve de Marzo del mil ochocientos cincuenta y dós, a las ocho horas y media de su mañana en la Calle de la Pintorería casa señalada con con el núm.º 32, cuarto 1.º murió D. Matias Albeniz, natural y vecino de Vitoria, Alava, su edad setenta y dós años, su enfermedad asma, su profesión Albañil, hijo legítimo de D. Agustín Albeniz, natural de Larrea, Alava, su profesión Albañil y de Doña Franc.ª de Uriarte (*sic*), natural de Salbatierra, Alava, difuntos, vecinos que fueron de Vitoria; consorte legítimo de Lorenza de Gauna, natural de Ali, Alava, y vecina que es de Vitoria. Dejó de su Matrimonio cinco hijos con los nombres de Angel, Gregorio, Pablo, Urbano y Benita de Albeniz. No testó. No recibió Sacramento alguno por su muerte tan egecutiva. El día veinte y dos se le hicieron funerales a canto de Organo con três misas y responsos, a los que concurrió el Iltre. Cavildo de Universidad con su Capilla de Música. Se enterró en el cementerio de Sta. Isabél estramuros de la Ciudad al Norte. Y para que conste lo firmo yo el Cura de la Dicha Iglesia.— B. D. Inocencio de Santos Mariál».

(Arxiu de la Parròquia de S. Pere de Vitòria, Llibre defuncions 5, f. 237v.).

4a) *Baptisme de Llorença de Gauna i de Vicuña, d'Ali (Alaba) 7-9-1782*

(*Marg.*: «Lorenza = año de 1782»). «En siete de Septiembre de este año de mil setecientos y ochenta y dos yo el infrascripto Cura y Beneficiado en la parroquia de este lugar de Ali, bapcticé a una niña que nació a las seis y media de la tarde de el dia inmediato, y le puse por nombre Lorenza, hija legítima de Domingo de Gauna y Maria de Bicuña (*sic*), moradores en este lugar, y el dho. Domingo natural de este lugar y la referida Maria de el lugar de Zurbano. Abuelos Paternos Pedro de Gauna y Juana Fernandez de Matanco vecinos de este lugar y el dho. Pedro natural de el lugar de Castillo y la referida Juana natural de este lugar. Abuelos Maternos Joseph Antonio de Bicuña y Polonia Gonzalez de Garibai vecinos que fueron de el lugar de Zurbano y dho. Joseph Antonio ya difunto natural de el lugar de Olavarria de Guipuzcoa y la referida Polonia moradora de San Juan de Arriaga y natural de el lugar de Urbina de Alaba (*sic*). Fué su Padrino Dn. Juan Joseph Perez de Pangua natural de el lugar de Oscarza de Treviño y sacristán de esta Iglesia quien sabe el parentesco espiritual y demas obligaciones, y para que conste lo firmo yo el Cura dho., dia mes y año fecha ut supra. Dn. Juan de Dios de Echavarria».

(Arxiu Parroquial d'Ali, Llibre de baptismes n.º 2, f. 75).

5a) *Baptisme de Francesca de Iriarte i Ochoa de Opàcua, Salvatierra, 26-9-1758*

«En veinte y seis de Septiembre de mil setecientos Cincuenta y ocho. Yo Dn. Juan Martin de Anduaga Beneficiado de las Iglesias parroquiales unidas de la villa de Salvatierra y Cura de la del Sr. Sn. Juan de ella bauticé solemnemente á Juliana y Francisca-Ignacia, gemelas (que nacieron segun declaracion de la comadre, hoy entre seis y siete horas de la mañana, y en el orden que van puestas) Hijas legítimas de Manuel de Iriarte y de Magdalena Ochoa de Opacua, mis parroquianos y vecinos y naturales de esta dicha villa y ella del Barrio de Opacua. Abuelos paternos Juan de Iriarte, difunto, y Maria Cental de Onrait, vecinos y naturales que el fue y ella lo es de esta referida villa. Maternos. Cristobal Ochoa de Opacua y Catalina Gil de Guevara, natural de la villa de San Vicente de Arana, vecinos de esta, y moradores de Opacua. Padrinos Ignacio Perez de Albeniz y Francisca de Arriaran, doncella natural de la villa de Oñate, vecinos y residentes de esta. A quienes adverti el parentesco espiritual y demas obligaciones que habian contraido. Y para que conste firmo = Juan Martin de Anduaga».

(Arxiu Parroquial de Salvatierra, Alaba, Llibre baptismes n.º 5, f. 223).

6a) *Baptisme d'Agustí Pèrez de Albèniz i Martínez de Galarreta, Larrea (Alaba), 28-8-1725.*

(*Marg.*: «Agustin Perez de Albeniz»). «En beinte y ocho de Agosto de mil sete cientos y beinte y cinco años yo D. Domingo Saez de Lezea Cura y Beneficiado de este lugar de Larrea bapticé en la pila bapmal. de la Iglesia parrochl. del Sr. S. Millán de dicho lugar de Larrea a un Niño que se le puso por nombre Agustin el qual es hijo legitimo de Juan Perez de Albeniz natural de Larrea y vecino del y Francisca Martinez de Uralde natural de Ozaeta y vecina de Larrea. Fueron sus Abuelos Paternos Juan Perez de Albeniz maior y Maria Lopez de Albeniz su legitima mujer ya difuntos naturales y Vecinos que fueron de este dicho lugar de Larrea. Maternos Francisco Martinez de Uralde y Magdalena Lopez de Ocariz su legitima muger ya difuntos vezinos que fueron del dicho lugar de Ozaeta, siendo padrinos Juan Nicolás Ibañez de Axpuru y Theresa Lopez de Heredia su muger naturales y vezinos de este dicho lugar de Larrea a quienes les adiverti el parentesco espiritual y por la verdad lo firme yo el dicho cura dicho dia, mes y año = D Domingo Saez de Lezea».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre baptismes n.º 2, f. 44v.-45).

7a) *Matrimoni de Joan Bta. P. de Albèniz i Lòpez de Albèniz amb Maria Martínez de Galarreta i Ochoa de Zoazola, Larrea, 14-2-1683.*

A catorce de Febrero de mil y seiscientos y ochenta y tres case y vele yo Bautista diaz de Sta. Cruz como cura de Larrea oviendo precedido las tres moniciones que manda el santo Concilio con palabras de presente a Joan Perez de Albeniz ijo de Juan Perez de Alveniz (*sic*) y Maria Lopez de Alveniz vecinos de Larrea y Maria martinez de galarreta ija de Madalena Ochoa de Zoazola natural de Narvaxa y por la verdad firme yo el cura dicho dia mes y año.= Joan Batpista diaz de Sta. Cruz».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre matrimonis n.º 1, f. 119v.).

8a) *Baptisme de Joan Francesc P. de Albèniz y M. de Galarreta, Larrea, 26-4-1691.*

«A veinte y seis de Abril de mil seiscientos y noventa y un años baptize yo Joan Baptista Diaz de Santa Cruz cura de Larrea y en su pila a Joan Francisco ijo lexítimo de Joan Perez de Albeniz y Maria Martínez de Galarreta vecinos de Larrea fueron sus padrinos Joan Lopez de elorriaga y Mariana lopez de eLazarraga abuelos paternos Joan perez de Alveniz (*sic*) y Maria lopez de Albeniz vecinos de Larrea abuelos maternos madalena ochoa de heredia natural de narbaxa y por la berdad lo firmo dicho dia — Joan Baptista diaz de Sta. Cruz».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre baptismes n.º 2, f. 10).

9a) *Matrimoni de Joan P. de Albèniz i P. de Larrinzar amb Maria L. de Albèniz, Larrea, 27-11-1645.*

«En veintisiete de Noviembre de mil y seiscientos y cuarenta y cinco Domingo Ochoa de Larrea Cura y Beneficiado en la iglesia de Axpuru asibien beneficiado en la iglesia de Larrea asistio al sacramento de Matrimonio que celebraron Joan Perez de Albeniz el menor en hedad y Maria Lopez de Albèniz y dio las bendiciones nupciales a los dichos con licencia expresa de mi Hernando de Vicuña cura de la dicha Iglesia de Larrea y en mi presencia siendo testigos Joan Diaz de Heredia alcalde ordinario de la hermandad de Barrundia y Baptista Ybañez de Axpuru y Joan Ybañez de Axpuru y Francisco Ochoa de Larrea vecinos de dicho lugar de Larrea Y por la verdad lo firmaron los dichos (*illegible*) Lo cual se hizo auendo precedido las tres moniciones que el santo Concilio Tridentino manda, en las iglesias de Hermua y Larrea de donde son naturales y habitantes los dichos contrayentes y asi lo firmamos = Hernando de Vicuña Domingo Ochoa de Larrea».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre matrimonis n.º 1, f. 108).

10a) *Baptisme de Joan P. de Albènz i L. de Albènz,
Larrea, 25-6-1658.*

«Yo Domingo Ochoa de Larrea cura y beneficiado de la parroquia de Larrea bautice en la pilla bautismal de la dicha parroquia en veinticinco de junio de mill y seiscientos y cincuenta y ocho años a Juan Bautista hixo legitimo de Juan Perez de Alveniz i Maria lopez de Alveniz su muger fueron padrinos Joseph Mz de eguia presbitero y servidor de dicho lugar y Maria lopez de Alveniz. Los aguelos paternos fueron jua pz de alveniz y magdalena perez de Larrinzar y los maternos Juan Lz de Alveniz y Maria Lz de arechavaleta todos vecinos de Larrea y por la verdad firme dicho dia mes y año — Domingo Ochoa de Larrea».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre de baptismes n.º 1, f. 77).

11a) *Baptisme de Joan P. de Albènz i P. de Larrinzar,
Larrea, 15-11-1618*

«En el lugar de Larrea a quince dias del mes de Noviembre de mill y seiscientos y diez y ocho años yo el (*illegible*) Martin Lopez de Lazarraga cura y beneficiado en la iglesia de San Millan de Larrea bautice a Joan fijo de Joan perez de Albeniz y su muger madalena siendo padrinos Joan lopez de Lazarraga y Mari perez de Segura — Min Lopez de Lazarraga».

(Arxiu Parroquial de Larrea, Llibre de baptismes n.º 1, f. 37).

B) COSTAT MATERN

1b) *Defunció de Maria Bardera, Figueres, 30-9-1823.*

«Don Rafael Tremols Presb.º Cura Sacristan de la Iglesia Parroquial de San Pedro de la Villa de Figueras Obispado de Gerona.— Certifico: Que en uno de los libros de mi cargo fielmente custodiados en el archivo de dicha parroquial Igl.^a cuio titulo es libre de Obits, se halla una partida que es como sigue. — Als trenta setembre de mil vuit cents vint y tres; se ha enterrat en lo cementeri de la Igl.^a parroquial de St. Pere de la Vila de Figueras ab sepultura de dos curats, a Doña Maria Bardera de cuarenta años de edat, muller de Don Joseph Pascual Tinent y Ayudant de la Plasa de Snt. Fernando: En sa ultima malaltia rebe los S.S. Sagraments de penitencia y Eucharistia. — Rafel Tremols Sacristá. — Y para que conste y se de entera fé así en juicio como fuera de él a todo lo sobredicho doy la presente firmada de mi mano y signada con mi acostumbrado signo en la referida Villa de Figueras a los once oc-

tubre de mil ochocientos veinte y tres. — Rafael Tremols Cura Sacristan».

(Arxiu General Militar de Segòvia. De l'expedient matrimonial (2.on matrimoni) del Tinent Josep Pascual i Ximénez).

2b) *Baptisme de Maria Bardera (o Verdera) i Pasqual, Girona, 2-4-1778.*

(Marg.: «Verdera»). «Al dos Abril de mil set cents setanta y vuyt en las fonts baptismals de la Parral. Igl.^a de St. Feliu de Girona, Jo Benet Llistosella Pbre., y Curat de dita Igl.^a he batejat a Maria, Rosa, Francisca nada lo die primer dels referits mes y any, filla legitima, y natural de Narcis Verdera Manyá, y de Narcisa Pasqual Conjuges de dita Parr.^a: foren Padrins Joan Verdera Ortolá, y Maria Rosa donsellia filla de Joan Thomas Baster del Pont Major tots de Girona los sobredits».

(Arxiu Parroquial de Sant Feliu de Girona, Llibre de baptismes n.º 13, f. 375v.).

3b) *Padrons municipals. — Pasqual i Verdera. — Girona, 1763-1799*

Carer de les Ballesteries (casa pròpia, successivament, de Miquel Fontcoberta, sombrerer, de Pràxedes Fontcoberta i Vahi, del Dr. Riera i de l'hereu del mateix).

1763	Baldiri Pasqual, serraller	58 anys
	Maria, muller	43 » (o 45)
1767	Baldiri Pasqual	62 »
	Narcisa, filla	16 »
	Susanna, filla	8 »
1768	Baldiri P.	63 »
	Narcisa, filla	17 »
1769	Baldiri P.	64 »
	Narcisa, filla	18 »
	Narcís, gendre (no consta cognom ni edat) ...	
1772	Baldiri P. serraller	67 »
	Narcisa, filla	22 »
	Narcís Verdera, gendre	26 »
1784	Narcís Verdera, serraller	36 »
	Theresa, muller	34 »
1790	Narcís Verdera	41 »
	Theresa, muller	39 »
1799	Theresa Bardera (<i>sic</i>), vidua	51 »

(Arxiu Històric Municipal, Secció "Padrons", Girona).

4b) *Baptisme de Narcisa Pasqual i Bartró, Girona, 30-8-1751*

(Marg.: «Pasquál») «Als trenta Agost de Mil set Cents Sinquanta y hu en las fonts baptismals de la paral. Igl.^a de St. Feliu de Gerona. Jo lo Dr. Llorens Devall Pbre. y Curat de la dita Igl.^a he batejat a Narcisa, Rosa, Josepha, nada lo die vint, y nou de dit mes, y any fill (*sic*) llegal, y natural de Baldiri Pasquál Manyá de d.^a Ciutat, y de Maria Pasquál, y Bartró Conjuges: Foren Padrins Matheu Bartró Teixidor de Lli, y Narcisa Viuda deixada de Joan Pages Daguer, tots de Gerona». (Marg.: «V. á 15 Fabrer 1767 Cge. Dalmau Secret».

(Arxiu Parroquial de Sant Feliu de Girona, Llibre de baptismes n.º 12, f. 248v.).

5b) *Defunció de Narcisa Pasqual i Bartró, Girona, 3-7-1779.*

(Marg.: «Verdera») «Als tres de Juliol de mil set cents setanta y nou morí Narcisa Verdera, y Pasqual muller de Narcís Verdera Manyá. Rebé tots los Sagraments, Jau en lo Convent del Carme de Girona».

(Arxiu Parroquial de Sant Feliu de Girona, Llibre d'òbits n.º 10, f. 56).

6b) *Defunció de Maria Bartró, muller de Baldiri Pasqual, Girona, 14-5-1766.*

(Marg.: «Pasquál») «Als catorse de Maig de milset cents sexanta, y sis morí Maria Mullér de Baldiri Pasqual Manyá de Geróna. Rebé tots los Sagts. Jau en la Igl.^a del Convent del Carme».

(Arxiu Parroquial de Sant Feliu de Girona, Llibre d'òbits n.º 10, f. 16).

7b) *Baptisme de Josep Pasqual i Rovira (germà enter de Miquel, la partida del qual no es troba registrada). Pals, 25-2-1742.*

«Als 25 fabrer de 1742 en las fonts baptismals de la Igesia de Sn. Pera de la vila de Pals, Jo Francesch Pigem Sacrista de dita Iglesia Bategi á Joseph Salvador fill llegal y nat. de Anthoni pasqual pagés de dita Vila y de Clara rouira y pasqual sa Muller foren padrins Joseph Mauri pescador de Bagur y Maria Molinas viuda de Pals».

(Arxiu Parroquial de Pals, Llibre de baptismes n.º 11, f. 255v.).

8b) *Matrimoni de Miquel Pasqual i Rovira amb Dolors Ximènez i Natera, Isla de Leon (Cadis), 16-1-1783*

En la Villa de la Real Isla de Leon en dieciseis dias del mes de Enero de mil setecientos ochenta y tres años. Habiendo prece-

dido todo lo dispuesto por el S.C. Tridentino y Real Pracmatica de S.M.; Yo don Josef Monzon, Cura Teniente en la Iglesia Parroquial de ella, acompañado del P. Fr. Jeronimo Garcia, Cura Castrense a cuya jurisdicción pertenece el contrayente asisti a el Matrimonio que por palabras de presente que lo hacen firme y legitimo contrajo Miguel de Pascual, natural de la Villa de Plas (*sic*), Obispado de Gerona en Cataluna hijo de Antonio Pascual y de Clara Pascual (difuntos) con Maria de los Dolores Ximenez, natural y vecina de esta villa hija Legitima de Salvador Ximenez y de Catalina Natera (difunta) a quienes asi mismo recibieron las Bendiciones Nupciales segun el Ritual Romano, siendo testigos Jose Romeovera, Jose Canel y don Francisco Consuegra. En fe de lo cual lo firme. — Don Josef Monzon».

(Arxiu Parroquial de l'Església Major de S. Pere i S. Pau de San Fernando, Llibre de matrimonis n.º 7, f. 154).

9b) *Baptisme de Josep Pascual i Ximènez, Isla de Leon (Cadis), 25-11-1783*

(*Marg.*: «Partida 2163. — José, Estevan, y Miguel de Pasqual, hijo lex.º de—»). «En la v.ª de la Rl. Isla de León en veinticinco de Noviembre de mil setecientos ochenta y tres: Yo Fr. Manuel Delgado Pr. y Cura de la Yg.ª Parroql. Carte. de N.S.P.S. Franc.º Bautizé á Joseph, Estevan, Juan de la Cruz, que nació el dia veinte y quatro del dho., de Miguel de Pasqual, nl. de Pals, en Cataluña, y de María Dolores Ximenez, nl. de esta Ysla, casados en ella por ambas Jurisdizs. y Certificaron no tener otro hijo de dhos. nombms. Los Abuelos Paternos Ant.º de Pasqual, y Clara de Pasqual, nats. de dho. Pals: Maternos Salvador Ximenez, nl. de esta Ysla, y Catalina Natera, nl. de Medina Sydonia: fueron los Padrinos Estevan Momas y Florentina Ximenez aqnes. adverti el parentesco espl. y demas obligs. siendo Tos. Joseph Ximenez, Pedro Hurtado, y Dn. Cayetano Guerrero. Y p.ª qe. conste lo escribí, y firmé en dho. dia Ut Supra. — Fr. Manuel Delgado».

(Arxiu Eclesiàstic del Ministeri de Marina, Madrid, Llibre n.º 58, que correspon al 3.er de baptismes de San Fernando, f. 204v.; i Arxiu Gl. Militar de Segòvia, Expedient matrimonial de Josep Pascual i Ximènez).

10b) *Baptisme de Dolors Ximènez i Natera, Isla de Leon, 30-8-1759.*

«En la Iglesia Parroquial de la Isla de Leon en treinta dias del mes de agosto de mil setecientos cinquenta y nueve anos: Yo don Tadeo de Aragon y Abollado, vicario y cura de ella, bautice a Maria de los Dolores Eugenia que nacio el dia veinte y ocho de dicho mes: Hija de Salvador Ximenez y de Catalina Natera, casados en

esta Isla anos del cincuenta y ocho: Es primogenita. Fue su madrina Josefa Ximenez a quien adverti sus obligaciones: Fueron testigos Diego Pio Quinto y Antonio Cabos. Y lo firme. — Don Tadeo de Aragon y Abollado».

(Arxiu Parroquial de l'Església Major de S. Pere i S. Pau, de San Fernando, Llibre de baptismes n.º 8, f. 150).

Advertiment. — Per a completar documentalment la línia Verdera que proposem, cal cercar la 5.ª generació per la via col·lateral. (Arxiu Catedral de Girona, Ll. Baptismes n.º 10, ff. 91 i 111v. i de Matrimonis n.º 2, f. 3, en relació amb el n.º 10 Bapt., ff. 11, 24v., 42, 55 i 60; i Arxiu H. Municipal, Padrons de l'època). Vegi's la Taula d'ascendència de costats i la nota 11. En qualsevol cas, l'obligada provisionalitat d'aquesta línia Verdera en les seves tres més allunyades generacions (sempre presumiblement catalanes) és de creure que no hauria d'afectar per res el plantejament de caràcter ètnic que s'ha volgut donar al present treball.

II

Full de serveis del capità Josep Pasqual i Ximènez, avi d'Albèniz

ESTADO MAYOR DE LA PLAZA DE SAN FERNANDO DE FIGUERAS

El Teniente Graduado de Capitán de Infanteria, Segundo Ayudante Don José Pasqual, su edad 59 años, su país Isla de León, provincia de Cádiz, su calidad honrada, su salud robusta, sus servicios y circunstancias las que se expresan.

Tiempo en que empezó a servir los Empleos				Tiempo que ha que sirve y cuanto en cada uno			
Empleos	Día	Mes	Año	Empleos	Años	Meses	Días
Soldado	6	Agosto	1802	De Soldado	2	4	14
Cabo 2.º	20	Dicbre.	1804	De Cabo segundo	3	6	18
Sargento 2.º	8	Julio	1808	De Sargento 2.º	—	2	1
Sargento 1.º	9	Septe.	1808	De Sargento 1.º	1	8	22
Subteniente	1.º	Junio	1810	De Subteniente	2	3	16
Teniente	17	Septe.	1812	De Teniente	6	7	25
Segundo Ayudante de Plaza superi.º	12	Mayo	1819	De Segundo Ayudante de plaza	24	4	2
Segundo Ayudante en propiedad	28	Mayo	1834				
Graduado de Capitán	1	Junio	1835				
Total hasta trece de septiembre de 1843					41	1	8

Cuerpos donde ha servido y clasificación de ellos con arreglo a la Real Orden de 26 de noviembre de 1814 y posteriores.

	Años	Meses	Días	
2.º Ayudante	En el Regimt.º Inf.ª de Ultonia ...	5	11	2
	En el 1.º Tercio de Gerona ...	3	1	24
	En la 2.ª Sección de línea ...	—	3	29
	En el Regt.º Inf.ª de Ausona ...	—	8	—
	En el de Fernando VII ...	6	9	—
	En este Estado Mayor de Plaza ...	4	3	29
	Prisionero de Guerra en Francia ...	—	7	21
	Con licencia indefinida ...	4	3	21
	Con licencia ilimitada ...	4	4	4
	En este Estado Mayor repuesto en el Ejercicio de su empleo ...	10	7	28
Abono de años de servicio por la guerra de la Independencia segun R.O. de 2 de agosto de 1840 ...	4	2	9	
Total de servicios deducido el pasivo ...	51	8	4	

Campañas y acciones de guerra en que se hallado (sic) y mandos que ha obtenido &.^a

1802 á 1807. En varias ocasiones.

1808. Se halló en el primer sitio de la plaza de Gerona desde el 20 de junio al que se repitió en agosto, y el 16 de dicho mes en la toma de las torres. El 26 de septiembre y 24 de noviembre en las acciones ocurridas en las alturas de Darnius y Cammany (*sic*) a las órdenes del Sr. Coronel del segundo de Cataluña. El 26 de diciembre en la de la Armentera bajo el mando del Sr. General Marqués de Lazán.

1809. En primero de enero en la acción de Castellón de Ampurias mandada por dicho Sr. Marqués. En todo el último y dilatado sitio de Gerona hallándose en los diferentes choques que sostuvo su Cuerpo, y en particular en las salidas del Castillo de Monjuich para clavar las Baterias que tenia el enemigo contra el mismo, mandadas por Don Blas de Fournas Teniente Coronel del Regimiento Inf.ª de Borbón. En el 2.º asalto del mismo por cuya acción fué uno de los premiados con un escudo de honor y valor por el Excmo. Señor General Don Mariano Alvarez. En la Salida a clavar las Baterias que tambien tenian los enemigos puestas junto a la Torre de San Juan debajo de Monjuich contra Santa Lucía y cuartel de Alemanes, en el asalto de este en 19 de septiembre por la capitulación de dicha plaza quedó prisionero de guerra y en diciembre fue conducido a Francia.

1810. A mediados de enero logró fugarse desde Perpiñán y regresar a España. Se halló en la acción de Coll de Orriols en 25 de septiembre a las órdenes del Sr. Coronel Don Juan Clarós. El 18 de octubre en la del llano de Figueras. En 21 en la de Lladó. En 25 en la de las Planas y el 29 del propio mes en la de Olot mandadas todas per el Sr. Brigadier Barón de Eroles.

1811. El 27 de febrero en la acción de Massanet de Cabrenys a las órdenes del Teniente Coronel Don Juan Rimbau. El 12 de abril se halló en la rendición de los enemigos en Castellfullit y al día siguiente en la entrada de Olot al mando del Señor Mariscal de Campo Barón de Eroles.

1812. Concurrió a la acción del llano de la Piña el 7 de febrero y a la de Bañolas el 21 de noviembre mandada por el Señor Brigadier Don Manuel Llauder.

1813. El 23 y 28 de febrero en las ocurridas sobre Vallfogona y Ripoll. El 21 de mayo sobre Prat de Molló en Francia. En 3 de abril sobre Ridaura y el 14 de mayo sobre la de Sant Privat todas al mando de dicho Señor Llauder.

1814. En diferentes guarniciones.

1815. En la expedición hecha a Francia en agosto a las órdenes del Sr. General Zayas.

1816 á 1822. En varias guarniciones.

1823 Fué hecho prisionero en el mes de septiembre despues de haber sufrido el sitio en la plaza de San Fernando de Figueras.

1824 á 1828. Prisionero en Francia hasta abril de 1824 que quedó en clase de indefinido y en 28 de diciembre obtuvo licencia ilimitada.

1829 á 1832. Preso en la Ciudad de Barcelona un año y dos meses, y confinado por el Excmo. Señor Conde de España en la Puebla de Segur y Cerós hasta la amnistia que regresó a esta plaza de Figueras y desempeñar su destino por orden del Excmo Señor Teniente General Don Manuel Llauder.

1833 á 1842. En el Estado Mayor de la misma.

1843. Fué envuelto en los acontecimientos ocurridos en esta fortaleza en catorce de septiembre.

1844. Permaneció en ella hasta su capitulación verificada el 13 de enero, quedando separado de su destino hasta la resolución de S.M. quien tuvo a bien mandar por Real Orden de 7 de diciembre se le consultara para el retiro que le correspondiera por sus años de servicio y reglamento vigente.

1845. Por Real Despacho de 31 de agosto se dignó S.M. expedirle su retiro con el sueldo de reglamento perteneciente a su tiempo de servicio.

Comisiones que ha desempeñado.

En el mes de agosto de 1811 obtuvo por el Excmo. Señor Capitan General de Cataluña Don Luis Lacy el nombramiento de Ayudante en comisión de la División del Cuerpo de reserva del Corregimiento de Gerona.

Cruces escudos y otras distinciones que ha merecido y documentos que lo acreditan.

Por diplomas de 1 de junio de 1817 y 25 de octubre de 1818 disfruta de las cruces de distinción concedidas al primer Ejército y defensores de la inmortal plaza de Gerona. Fué condecorado con la Cruz de Caballero de la Real y Militar Orden de San Hermenegildo por Real Cédula de 28 de junio de 1834 Por otra de 31 de mayo de 1842 lo fué igualmente con la Cruz y Placa de dicha Real Orden.

(Arxiu General Militar, Segòvia).

Em sento obligat a testimoniar el reconeixement, d'una banda als encarregats dels arxius parroquials de Larrea, Vitòria, Ali, Salvatierra, Viana Logronyo, Sant Sebastià i "San Fernando", així com als de l'Arxiu Eclesiàstic del Ministeri de Marina i de l'Arxiu General Militar de Segòvia, per la documentació que al seu dia em trameteren; d'altra banda, als rectors de les parròquies de Girona, Camprodon i Pals, i d'una manera particular a l'amic Dr. Batlle i Prats —ex-Director de l'Arxiu Històric Municipal de Girona i al qual va dedicat el present estudi—, a tots ells l'agraïment per les facilitats donades a efectes de la consulta personal als respectius fons documentals. Sense aquesta col·laboració no m'hauria estat possible el treball.